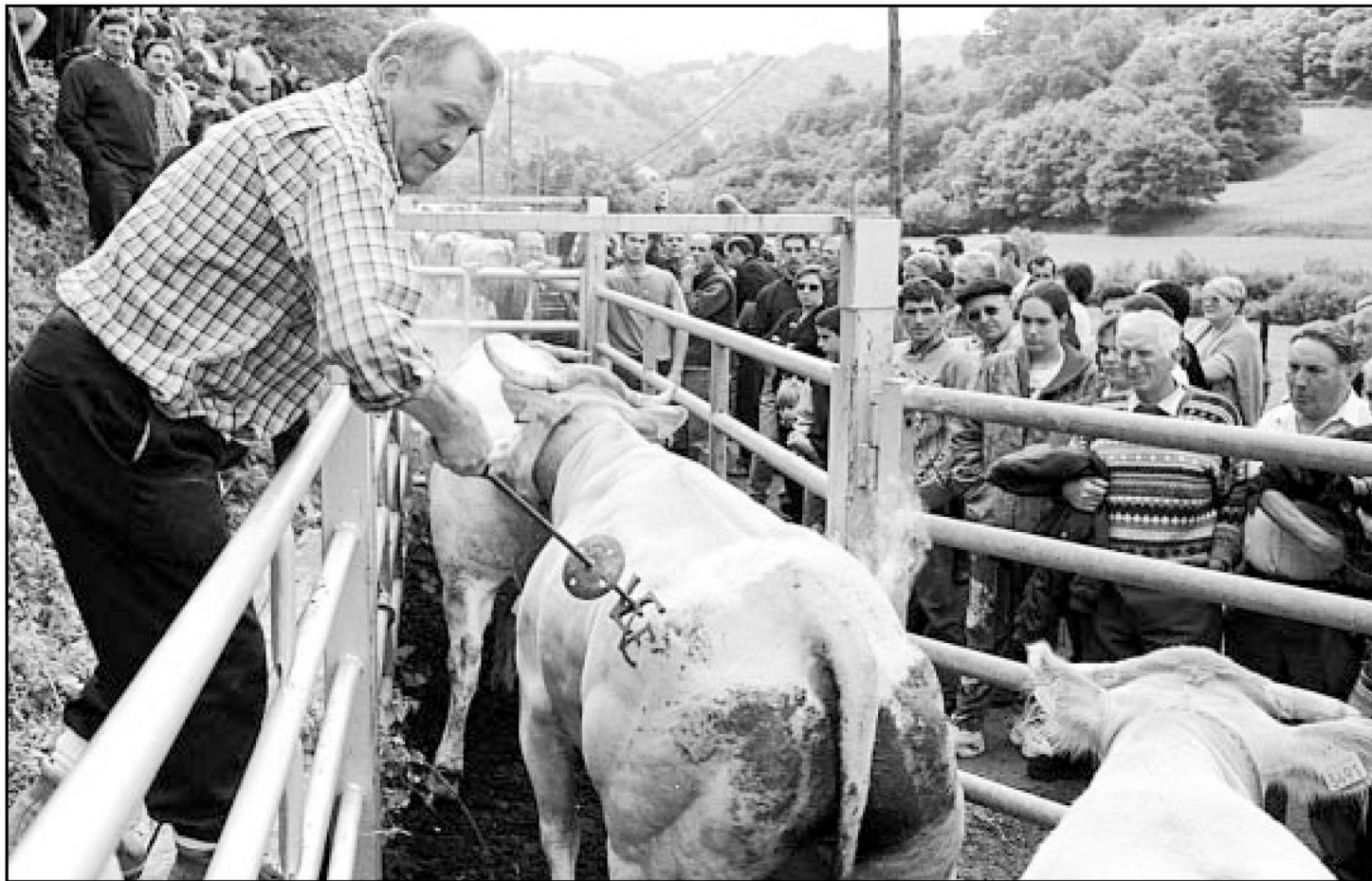

Abereen nortasun agiria

Aspaldiko ohiturari jarraikiz, 339 behi eta txahal markatu zituzten Urepelen atzo goizean

ANGELA MEJIAS

Erroko bailarako guardak markatu zituen, burdina gorriaz VE letrak ipiniz, behi eta txahalak atzo Urepelen.

Duela mende bat eta erdi hasitako ohiturari jarraikiz, Sorogainen izeneko mendian uda iraganen duten 339 behiak eta txahalak markatuak izan dira atzo goizean Urepelen. Behien izterren gainean burdina gorriarekin ipinitako VE hizkiek, hots *Valle de Erroren* lehen hizkiek, benetako ibiltzeko baimena izanen dira uda osoan, bazka onaren jateko beharrezko den nortasun agiria.

Urepelgo marka Nafarroako historian oinarritzen da. Hain zuzen ere, behien markatzea bailarako laborariek 1856an izenpetutako akordioaren ondorio zuzena da. Garai horretan, benetako bake akordioa izan zen, amaiera emanez mugaz bi aldeetako biztanleen arteko tirabira latzei.

Kalapitak hasi baino lehen, mendiko bazterrak nahiko lasaiak ziren. Aldude, Banka eta Urepel herriak ez ziren oraindik sortuak. Jabetasun gabeko lurrak ziren, eta Baigorriko bailarako laborariek erabiltzen zituzten mendiko soroak kabala uzteko udan. Laborariek ez zuten toki horietan jartzeko eskubiderik, ezta familia ekartzeko ere, eta pasaia guñeak ziren.

Urtez urte, lur eskasean zirela eta, laborari batzuk plantatzen hasi ziren men-

■ ■ ■ Baigorriko bailarako 339 behik eta txahalek uda iraganen dute Sorogainen. Ondotik, ardiek hartuko dute behien tokia buruilaren 21tik goiti

dian. Inolako eskubiderik gabe, ura ekarri zuten, etxolak eraberritu, eta bertan behera plantatu. Horrela sortu ziren hiru herriak, eta Aldude izan zen azken sortua.

Garai horretan, Frantziako eta Espainiako estatuen arteko mugak ez ziren ongi finkatuak. Ondorioz, gero eta jende gehiago mendian bizi zirela eta, laborarien arteko kalapitak hasi ziren XIX. mendearen hasieran.

Aterabidea aurkitzeko, bi teknikarik muga bat finkatu zuten, bi puntuen arteko lerro zuzena eginez, inolako kasurik egin gabe mendiari. Horrelako partekatzea ez zen denen gustukoa izan, noski, eta zuzengabetasun hori konpontzeko beharra agertu zuten laborariek. Azkenean, erdibidea proposatu zuten agintariek: mugatik mendiraino zegoen eremua Espainiako Estatuaren jabetasuna izanen zen, baina baigorriarrek gozamina izanen zuten. Sorogainen, berriz, Erroko ondasuna izanen zen, baina baigorriarrek eskubidea izan-

nen zuten baliatzeko, eskubidea ordainduz.

Joareen hotsa

Erroko bailarara joanen diren behien markatzeko, Urepelgo marka iragaten da urte guziz maiatzean. Urtez urte, Baigorriko bailarako laborarien hitzordu arrakastatsua bilakatua da. Behiak mendira igortzeaz gain, adiskideak elkarrekin biltzeko aukera paregabea dute.

Ekitaldia goizean goizik hasten da behi hazleentzat, eta bezperan ere bai batzuentzat. Hots, izena eman ondoren bailarako sindikatuari eta 10.000 pezeta ordaindu ondoren behi bakoitzeko, behiak prestatu behar dituzte. Behi bakoitzari joare handia jartzen diote zintzilik, behiak mendira doazela urrundik entzunarazteko gisan. Joareak ezarri gero, bidea hartzeko tenorea dute. Izan ere, hazle gehienek behiak oinez eramaten dituzte, batzuk urrundik etorri arren. Aurten, bide luzeana egin zuten behi hazleak Azka-

ratetik eta Irulegitik irten ziren goizeko 05:30etan. Oro har, horrelako mugimendua izan zen bailarako 47 etxaldeetan. Goizeko hamaiketan, lehen tropak iritsi ziren Urepelen. Anitzek baliatu zuten aukera hamaiketako egiteko, behien ondoan, arno xorta batek lagundurik. Ondotik, itxaron behar izan zuten beren itzulia. Izan ere, Erroko bailarako guardak markatu beharko ditu behi eta txahal guztiak, lerroz lerro pasaraziz herri erdian.

Eguerdi hirian, behi baino jende gehiago bildu zen guardaren lana begiratzeko. Ekitaldi luzea bazirudien ere, laborariek aukera zuten bes-teen kabala hurbiletik begiratzeko.

Behiak markatu ondoren, laborariek ez zuten lana amaitu eta Sorogainen bidea hartu zuten. Bertze zazpi-zortzi kilometro zuten egiteko behiak mendian uzteko.

Era berean, plazan bildutako jendea ostatuetatik hurbiltzen zen. Izan ere, egun berezi horretan, Urepelgo ostatuak bazkari bera proposatzen diete bildutako lagun guztiei. Azken finean, egun goxoa pasatzeko mentura da, datorren urteko marka etorri arte.

Lutxi Fourcade
UREPEL

Gehiegizko zarata zorrotz zigortuko du Donostiako Udalak datorren urtetik aurrera

■ *Isun handiena 5 milioi pezetakoa izango da*

Erredakzioa / Donostia

DONOSTIAKO Udal Gobernuak zarata arautzeko araudi berria onartuko du datorren asteartean, eta ondoren osoko bilkuran onartu beharko dute, baina Maria Jose Usandizaga araudia egin duen saileko buruaren arabera —Hirigintza eta Ingurumen saila—, «argi dago datorren urtean indarrean jarriko dela». Hala, zarata sortzen duen edozein ekintzatan eragingo du, eta oso larritzat jotzen diren kasuetan 5 milioi pezeta arteko isunak jarriko dituzte (200.000 libera).

Kargak eta karga uzteak ezingo dira egin 22:00etatik goizeko 08:00ak arte; zarata edo bibrazioak sortitzaketen berritze lanak —etxeetan edo lokaletan— astegunetan bakarrik egin ahal izango dira, 09:00etatik 19:00ak bitartean, eta alarmek jabearen telefono zenbakia izan beharko dute itzaltzera joan dadin arrazoirik gabe zarata ateratzen.

Isunak eta bestelako zigorrak

Oso larritzat joko ditu ordenantzak baimenik gabe egiten diren lan eta egitasmoak, onartutako zarata maila 12 dezibelio baino gehiago gaintitzea, ingurumen inpaktua zehazteko beharrezko datuak ezkutatzea eta Udalak ezarritako kaute-lazko neurriak ez betetzea. 250.000 pezetatik 5 milioi arteko isunak izango dira (10.000-200.000 libera), instalazioak gehienez sei urtez itxi ahalko dituzte, edo jarduera eten.

Arau-hauste larriengatik 50.000-250.000 pezeta arteko isunak jarri (2.000-10.000 libera) eta instalazioak hiru urtez itxi ahal izango ditu Udalak. Ariengatik, aldiz, 50.000 pezeta arteko isunak jarri eta urtebetez itxiarazi.

Taberna eta diskoteken intsonorizazio baldintzak zorrotz tuko dira, eta motorrak immobilizatu ahal izango dituzte isilgailurik ez badute edo ihes-tutua hondatuta.